

VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *Oblicza wojny. Przed bitwą*, Łódź, 10–11 czerwca 2021 r.

Szósta edycja konferencji z cyklu „Oblicza wojny” odbyła się 10 i 11 czerwca 2021 r. Tegorocznym podtytułem oraz wątkiem przewodnim wystąpień był aspekt dotyczący czasu „przed bitwą”. Konferencja została zorganizowana przez pracowników: Katedry Historii Średniowiecznej, Katedry Historii Polski XIX w., Katedry Historii Polski i Świata po 1945 r. Instytutu Historii wchodzącego w skład Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego. Ze względów pandemicznych obrady przeprowadzono w formie multimedialnych wystąpień online.

Celem konferencji były charakterystyka i analiza czasu przedbitewnych przygotowań, przemarszów oraz organizacji armii i wojsk. Obrady zgromadziły 125 referentów, reprezentujących wiele uczelni, ośrodków badawczych oraz placówek muzealnych z terenu całej Polski, w tym z Łodzi, Warszawy, Olsztyna, Krakowa, Katowic, Torunia, Poznania, Częstochowy, Gdyni, Szczecina, Piotrkowa Trybunalskiego, Kielc, Białegostoku oraz Zielonej Góry. Bardzo licznie na konferencji wystąpili również goście z zagranicy: Czech, Litwy, Rosji, Rumunii, Ukrainy i Węgier. Wśród prelegentów znaleźli się przedstawiciele wielu dziedzin naukowych: archeolodzy, filolodzy, historycy, wojskoznawcy, historycy sztuki oraz politolodzy. Ze względu na dużą liczbę uczestników każdego dnia konferencja została podzielona na cztery panele, zależnie od tematyki i zakresu chronologicznego wystąpień.

Otwarcia obrad dokonali przedstawiciele komitetu organizacyjnego, w którego skład wchodzi: dr hab. Tadeusz Grabarczyk prof. UŁ, prof. dr hab. Jarosław Kita, dr hab. Witold Jarno prof. UŁ, dr Magdalena Pogońska-Pol, mgr Oleg Hanski. Witając gości, przedstawiciele Komisji wyrazili zadowolenie z możliwości organizacji obrad. Podkreślili także interdyscyplinarność i uniwersalność konferencji oraz liczny udział przedstawicieli różnych dziedzin w tym spotkaniu. Przybliżona została również tematyka cyklu „Oblicza wojny”, uwzględniająca problematykę poruszaną na minionych edycjach obrad.

Po oficjalnym powitaniu część merytoryczną konferencji rozpoczęły dwa wykłady inauguracyjne. Pierwszy, który wygłosił prof. dr hab. Mirosław Nagielski, został zatytułowany: *Przygotowania Rzeczypospolitej do wojny z Moskwą w latach 1632–1633*. Wystąpienie to dotyczyło przedsięwzięć wojskowych poprzedzających tytułowy konflikt. Autor porównał go do innych wojen z epoki. Dostrzegł również znaczenie przygotowań wojskowych w późniejszym wykorzystaniu armii w warunkach walki. Drugi z referentów, prof. dr hab. Norbert Kasperek, w swoim wystąpieniu pt. *Plany wojenne gen. Ignacego Prądzyńskiego – mitomania czy fakt* również poruszył temat przygotowawczych działań wojennych, skupiając się na zagadnieniu wierności przekazów historycznych oraz ocenie planów militarnych dowódców.

W dalszej części konferencji obrady toczyły się w czterech równoległych panelach, w ramach których referaty ułożono zgodnie z kluczem chronologiczno-problemowym.

W panelu pierwszym zaprezentowało się 14 referentów, których wystąpienia obejmowały okres od starożytności po 1501 r. Poruszone zostały zagadnienia przedbitewnych przemów, przygotowań do bitew, pojedynków oraz dokumentacji wojskowej¹. Drugi panel, również obejmujący 14 wystąpień, został złożony z referatów dotyczących w przeważającej mierze organizacji wojskowych w XX w., w tym: przygotowań do drugiej wojny światowej, dezercji, manewrów wojskowych czy dokumentacji i instrukcji wojskowych². W panelu trzecim, złożonym także z 14 wystąpień, dominowała problematyka związana z propagandą, zawodem szpiega, doświadczeniami wojennymi oraz ćwiczeniami i manewrami armii³. Ostatni z paneli złożony z 13 referatów dotyczył źródeł badań nad wojskowością, działań przygotowawczych

¹ Tomasz Zieliński Uniwersytet Jagielloński, Maciej Gdaniec Uniwersytet Gdański, Daniel Marek Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Adrian Woś Uniwersytet Śląski, Kiril Marinow Uniwersytet Łódzki, Patrycja Matusiak Uniwersytet Śląski, Michał Wilczyński Uniwersytet Łódzki, Tadeusz Grabarczyk Uniwersytet Łódzki, Aleksander Boldyrew Uniwersytet Łódzki, Myroslav Voloschuk Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka, Iwano-Frankiwnsk, Krzysztof Kwiatkowski Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Andrey Fedoruk Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. J. Fedkowycza, Volodymyr Hutsul Użgorodski Uniwersytet Narodowy, Oleh Hanskyi Uniwersytet Łódzki.

² Robert Gawel Muzeum Krakowa – Oddział Muzeum Podgórze, Agata Dąbrowska Uniwersytet Łódzki, Klaudia Kierepka Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, Zdzisław Kryger Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni, Bartosz Janczak Oddziałowe Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi, Wiesław Bolesław Łach Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Andrzej Wojtaszak Uniwersytet Szczeciński, Andrzej Kobus Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach – Filia w Piotrkowie Trybunalskim, Jacek Zinkiewicz Muzeum Krakowa, Taras Kovalets Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. J. Fedkowycza, Klára Andresová Skoupá Instytut Historii Czeskiej Akademii Nauk / Uniwersytet Karola w Pradze, Adrian Magina Rumuńska Akademia Nauk / Muzeum Wyżyny Banat w Reșița, Pavel Drnovský, Petr Hejhal, Matouš Holas, Ladislav Rytíř, Eva Schimerová, Václav Matoušek Uniwersytet Karola w Pradze / Uniwersytet w Hradcu Králové, Denys Toichkin Instytut Historii Ukraińskiej Akademii Nauk, Kijów.

³ Andrzej Kobus Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach – Filia w Piotrkowie Trybunalskim, Jacek Zinkiewicz Muzeum Krakowa, Taras Kovalets Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. J. Fedkowycza, Klára Andresová Skoupá Instytut Historii Czeskiej Akademii Nauk / Uniwersytet Karola w Pradze, Adrian Magina Rumuńska Akademia Nauk / Muzeum Wyżyny Banat w Reșița, Pavel Drnovský, Petr Hejhal, Matouš Holas, Ladislav Rytíř, Eva Schimerová, Václav Matoušek Uniwersytet Karola w Pradze / Uniwersytet w Hradcu Králové, Denys Toichkin Instytut Historii Ukraińskiej Akademii Nauk, Kijów, István Tóth Uniwersytet w Segedynie, Piotr Szlanta Uniwersytet Warszawski, Petro Kostyuchok Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka, Iwano-Frankiwnsk, Jan Snopko Uniwersytet w Białymstoku, Andrzej Dubicki Uniwersytet Łódzki, Filip Gołaszewski Uniwersytet Warszawski, Algimantas Kasparavičius Instytut Historii Litwy, Wilno.

oraz mobilizacji wojska⁴. Każdy z paneli podzielony został na dwie części, po których przeprowadzono panel dyskusyjny.

Drugiego dnia konferencji obrady i wystąpienia odbyły się wzorem poprzedniego dnia w czterech dwuczęściowych panelach, w których przewidziano czas na podsumowujące dyskusje. Pierwsza część dotyczyła działalności proobronnej, fortyfikacji i umocnień, alternatywnych sposobów walki z przeciwnikiem oraz kwestii wyżywienia i głodu wojsk. Zaprezentowano w nim 12 wystąpień⁵. W panelu drugim, również podzielonym na 12 referatów, przedstawiono tematy oscylujące wokół życia codziennego przed konfliktami i w czasie ich trwania, a także przygotowań wojskowych i cywilnych do nadchodzących wojen⁶. Kolejny z paneli, podobnie jak poprzednie złożony z tej samej liczby wystąpień, zgromadził tematy dotyczące bezpieczeństwa wewnętrznego, konfliktów militarnych z okresu po drugiej wojnie światowej, kwestii klimatycznych oraz szkoleń we współczesnym wojsku⁷. Ostatni

⁴ Hubert Kowalski, Katarzyna Wagner Uniwersytet Warszawski, Joanna Ziółkowska-Krzywda Uniwersytet Warszawski, Krzysztof Ślusarek Uniwersytet Jagielloński, Ireneusz Wojewódzki Uniwersytet Zielonogórski, Kamil Szadkowski Uniwersytet Jagielloński, Vladimir Lapin Uniwersytet Europejski w Sankt Petersburgu, Taras Pyatnichuk Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. J. Fedkowycza, David Hubený, Nadieżda Kruglova Narodowe Archiwum Republiki Czeskiej, Praga, Urszula Kurcewicz Uniwersytet Warszawski, Kirill Borisovich Nazarenko Uniwersytet Państwowy w Sankt Petersburgu, Jolanta Załączny Akademia Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie, Marta Milewska Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie / Akademia Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie, Daria Ivanovna Bolotina Sankt Petersburg, badacz niezależny.

⁵ Andrzej Niewiński Katolicki Uniwersytet Lubelski, Zoltán Szolnoki Uniwersytet w Segedynie / Muzeum Ferencza Móry, Segedyn, Silviu Oța Narodowe Muzeum Historii Rumunii, Bukareszt, Monica Dejan Narodowe Muzeum Bukowiny, Suczawa, Cristina Paraschiv-Talmatchi, Constantin Sova, Narodowe Muzeum Historii i Archeologii, Konstanca, Ana-Cristina Hamat, Ștefan Georgescu Narodowe Muzeum Historii i Archeologii, Konstanca, Josef Hložek, Petr Menšík Uniwersytet Zachodnioczeski Pilzno, Olgierd Ławrynowicz, Uniwersytet Łódzki, Yaroslav Andrusyuk, Yana Tovtin Użhorodzki Uniwersytet Narodowy, Aleksandr Ivanov, Konstantin Kupchenko, Nikolai N. Fedoskinym Państwowa Akademia Prawa w Saratowie, filia w Smoleńsku, Liudmila Ivonina Uniwersytet Państwowy w Smoleńsku, Mikhail Bashmakov Muzeum Historii Architektury i Rezerwat Kolomenskoye-Izmaylovo, Aleksey Nikolayevich Grebenkin Centralny Rosyjski Instytut Zarządzania, RAGNiAP, Orzeł, Aleksiei Aranovich, Denis Aleksiejew Uniwersytet Technologii Przemysłowych i Dizajnu, Sankt Petersburg.

⁶ Paweł Zakrzewski Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie, Piotr Targoński Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Agnieszka Kita Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, Tomasz Gliniecki Muzeum Stutthof w Sztutowie, Adrianna Brechelke Politechnika Poznańska, Dariusz Wybranowski Uniwersytet Szczeciński, Edyta Nowak Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Monika Dunajko, Michał Kuźmiński Uniwersytet Warszawski, Wojciech Zabłocki Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk, Agnieszka Jędrzejewska Stowarzyszenie Historyków Wojskowości, Warszawa, Jakub Parol Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi, Krzysztof Lesiakowski Uniwersytet Łódzki.

⁷ Magdalena Pogońska-Pol Uniwersytet Łódzki, Łukasz Przybyło Akademia Sztuki Wojennej – Instytut Strategii Wojskowej, Radosław Sadowski Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Sławomir Szczesio Uniwersytet Łódzki, Kamil Pietrasik Towarzystwo Azji

panel, w którym zaprezentowano 13 referatów, dotyczył rozlicznych zagadnień, takich jak kwestie wywiadowcze, role dowódców w przygotowaniu armii czy organizację wybranych starć zbrojnych⁸.

Konferencja została podsumowana i zamknięta przez Komitet Organizacyjny, który podziękował prelegentom, gościom, moderatorom oraz słuchaczom. Organizatorzy zaprosili wszystkich zgromadzonych na kolejną, siódmą już edycję konferencji z cyklu „Oblicza wojny”, której zaplanowanym wątkiem przewodnim będą „Narzędzia Wojny”. Obrady zaplanowano na 9–10 czerwca 2022 r.⁹

Jędrzej Tomasz Kałużny
(Uniwersytet Łódzki)

i Pacyfiku, Radosław Bania Uniwersytet Łódzki, Kamil Mielus Uniwersytet Warszawski, Andrzej Wojcieszak Uniwersytet Łódzki, Mirosław Stróżyński, Dagmara Stecka-Giedrojc Akademia Pomorska w Słupsku, Antonina Januszkiewicz Uniwersytet Warszawski, Robert Pietrygała I LO Wrocław, Mateusz Kotas 25. Brygada Kawalerii Powietrznej, Tomaszów Mazowiecki.

⁸ Konstantin Kupchenko Smoleńska Filia Rosyjskiego Uniwersytetu Ekonomicznego, Natal'ya Nikitina Smoleńska filia Rosyjskiej Akademii Gospodarki Narodowej i Służby Państwowej, Krzysztof Augustyniak Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce, Piotr Derengowski Uniwersytet Gdański, Oksana Drogobitska Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka, Iwano-Frankiwnsk, Nikolay Glibishchuk Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. J. Fedkowycza, Dariusz Radziwiłłowicz Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Antonina Pawłowska Uniwersytet Łódzki, Mikhail Tyagur Wojenno-Historyczne Muzeum Artylerii, Wojsk Inżynieryjnych i Wojsk Łączności, Sankt Petersburg, Aleksey Bogomolov Rosyjska Akademia Nauk, Sankt Petersburg, Margarita Rudkovskaya Rosyjski Uniwersytet Ekonomiczny, Moskwa, Yelena Dyakova Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny, Charków, Vitalija Stravinskienė Instytut Historii Litwy, Wilno, Jolanta Daszyńska Uniwersytet Łódzki, Jarosław Kita Uniwersytet Łódzki.

⁹ Zainteresowani konferencją znajdą o niej informacje na stronie: www.obliczawojny.uni.lodz.pl